

KACIN: NEMA USLOVA ZA SPORAZUM SA EU

Blic, 12.02.2008; Strana: 3

Zbog nedovoljne saradnje Srbije sa Haškim tribunalom još nisu stvoreni preduslovi za potpisivanje sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Srbije i Evropske unije, izjavio je Jelko **Kacin**, specijalni izvestilac Evropskog parlamenta za odnose između EU i Srbije. „Sporazum je gotov, on čeka, parafiran je i nedostaje mu ratifikacija u srpskom i evropskom parlamentu, odnosno potpis“, rekao je **Kacin** u pauzi rada trećeg regionalnog foruma o utvrđivanju činjenica o ratnim zločinima u bivšoj Jugoslaviji.

Kacin je, povodom političke krize u Srbiji, rekao da Beograd mora da pokaže da su njene evropske integracije i status Kosova dva odvojena problema, a to će učiniti tako što će što pre potpisati sporazum o stabilizaciji i pridruživanju.

Upitan da li će Slovenija priznati nezavisnost Kosova, **Kacin** je odgovorio da bi to pitanje trebalo posmatrati na drugi način. „Slovenija je 1991. postala nezavisna i Srbiji je trebalo osam godina da je prizna. Pitanje je kada će Srbija priznati Kosovo i uspostaviti dobrosusedsku saradnju sa Kosovom jer veliki broj Srba živi tamo i za njihovo dobro trebalo bi razvijati dobrosusedske odnose“, naglasio je **Kacin**.

Autor: NN

Copyright© Ebart Consulting - Medijska Dokumentacija

UTVRDITI TAČAN BROJ ŽRTAVA RATOVA

Danas, 12.02.2008; Strana: 4

Regionalni forum o mehanizmima utvrđivanja činjenica o ratnim zločinima u bivšoj Jugoslaviji

Beograd - Neophodno je da se na regionalnom nivou, u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i u Srbiji, utvrdi tačan broj žrtava u ratovima na prostoru bivše SFRJ, zaključak je prvog dana Regionalnog foruma o mehanizmima utvrđivanja činjenica o ratnim zločinima u bivšoj Jugoslaviji, koji je juče počeo u Hotelu M.

Kako je naglasila direktorka Fonda za humanitarno pravo Nataša Kandić, nema demokratske budućnosti bez utvrđivanja činjenica o ratnim zločinima u bivšoj Jugoslaviji, suđenja zločincima, kao i regionalne saradnje. Ona je dodala da je preko potrebno „pokrenuti proces za sopstvenu odgovornost“ i da su haška arhiva i glas mladih presudni u sagledavanju istine o stravičnoj prošlosti na prostoru bivše Jugoslavije.

Kandićka navodi da Fond za humanitarno pravo, Istraživačko-dokumentacioni centar iz Sarajeva i Centar za suočavanje s prošlošću iz Zagreba, planiraju da do 2009. osnuju regionalno telo za utvrđivanje zločina na prostoru bivše SFRJ. Prema njenim rečima, do sada je urađen popis žrtava u BiH, a u toku je popis žrtava na Kosovu do 2000. godine i da je na redu rad na popisu žrtava državljana Srbije i Crne Gore stradalih u Hrvatskoj, kao i popis žrtava na Kosovu stradalih posle 2000, jer se pokazalo da je taj broj stradalih relevantan.

- Osuda zločina je dug ne samo prema EU, već prema našoj prošlosti i budućnosti - rekao je Oliver Dulić, predsednik Skupštine Srbije. On je naglasio da je „osuda zločina i zločinaca naša obaveza ne samo zbog evropskih integracija, već zato što to dugujemo žrtvama tih zločina“ i da „to dugujemo i svojoj budućnosti koju ne smemo graditi na krhkim temeljima

poricanja i zanemarivanja istine". Dulić navodi da taj dug imaju svi, bez obzira gde se nalazili. Predsednik parlamenta je ukazao i da u ratnim sukobima nema pobednika i da se preživeli razlikuju samo po tome koliko su izgubili.

Na skupu učestvuju predstavnici više od 30 nevladinih organizacija iz BiH, Hrvatske, Srbije, udruženja porodica nestalih i međunarodnih organizacija. Danas će o onome šta su preživeli svedočiti ljudi s Kosova.

Antrfile:

Tokom rata u BiH ubijeno 10.000 žena

Mirsad Tokača iz Istraživačko-dokumentacionog centra ističe da je u BiH od 1991. do 1995. ubijeno 97.207 osoba i da je 46 odsto žrtava bilo prve godine rata. On naglašava da je u sukobima ubijeno 10.000 žena, ali i 57.523 vojnika.

- Hteli smo da dođemo do tačnog identiteta svake žrtve i tako sprečimo dalje spekulacije o njihovom broju. Domaće procene su bile od 150.000 do 300.000, a inostrane od 25.000 do 150.000 žrtava. Ovim istraživanjem smo sprečili igru brojevima i na ovaj način čuvamo sećanje na žrtve i vraćamo im dostojanstvo, bez obzira na to da li su bili civili ili vojnici - kaže Tokača.

Autor: A. ROKNIĆ

Copyright© Ebart Consulting - Medijska Dokumentacija

MAPA RATNIH ZLOČINA VELIKA KAO BIVŠA SFRJ

Danas, 13.02.2008; Strana: 7

Svedočenjem žrtava ratnih zločina završen Treći regionalni forum nevladinih organizacija

Beograd - Bez utvrđivanja istine o ratnim zločinima nijedno demokratsko i političko pitanje nema nikakvu šansu, ocenjeno je na završetku Regionalnog foruma o mehanizmima utvrđivanja činjenica o ratnim zločinima u bivšoj Jugoslaviji, koji je u protekla dva dana održan u Hotelu M.

Kako je rekla Nataša Kandić, direktorka Fonda za humanitarno pravo, veoma je važno da se zna šta se dešavalo u Istoku, Vukovaru, Kninu, Prijedoru. „Mapa ratnih zločina je ogromna, onolika kolika je bila bivša Jugoslavija“, istakla je Kandić.

Završni dan konferencije bio je posvećen žrtvama ratova u bivšoj Jugoslaviji, koje su, često i kroz suze, evocirale svoje potresne priče.

Marija Večerina iz Knina ispričala je juče da je, kada je počela hrvatska akcija Oluja avgusta 1995, cela njena porodica pobjegla iz Knina i da ih je, prilikom bekstva kolima, rafalima zaustavila hrvatska vojska i ranila njenog sina. Ona objašnjava da su izašli iz kola, a da su hrvatski vojnici počeli da ih maltretiraju i da su posle dvadesetak minuta odvedeni u podrum neke kuće, gde su bili sa još 13 osoba. Večerina ističe da su do jutra zaustavljali krv iz noge njenog sina i da su vojnici obećavali da će doći hitna pomoć, ali da se to nije desilo. Ujutru su njenog sina odveli, a njih su poslali u Zadar, u kolektivni smeštaj u sportskoj sali, da bi bili prebačeni u Sremsku Mitrovicu, a zatim u Bor. Nakon analize krvi u Zagrebu 2003.

godine, utvrđen je identitet njenog sina i on je sahranjen oktobra iste godine. Nekadašnji kriminalistički inspektor u Herceg Novom, Sloba Pejović naveo je da je u proleće 1992. dobio naređenje od šefa Javne bezbednosti, zasnovano na depeši-naređenju tadašnjeg ministra policije Crne Gore Pavla Bulatovića, da treba uhapsiti sve Muslimane iz Bosne i Hercegovine, „od sedam do 77 godina“, i predati ih vlastima Republike Srpske. On je istakao da je sa dvojicom kolega došao do jedne kuće u Herceg Novom, a da su komšije vikale da su unutra Turci i tražili su da ih odvedemo, „što me je jako povredilo, jer sam ljude delio na ljude i neljude, a ne po veri i naciji“. Kako je naglasio Pejović, ovi Muslimani su mislili da će u Crnoj Gori naći spas, a našli su smrt, tako da je posle saslušanja u policiji svu trojicu Muslimana pustio kući i odbio sva druga naređenja.

Zlata Jurela iz Vukovara naglasila je da je 1991. njen dispanzer prebačen u gradsku bolnicu, a da je njen sin bio povređen i tu smešten na lečenje. Ona je navela da su kolege Srbi davali znake vojsci na položajima oko Vukovara i da je posle toga bolnica granatirana. Posle pada Vukovara došla je JNA i domaći Srbi su odvodili pojedine ljude, koji se više nisu vratili. Jurela ističe da je 20. novembra došla medicinska sestra i rekla da svi lakši ranjenici izađu, a među njima je bio i njen sin Damir. Nakon sat vremena, priča Jurela, došli su Veselin Šljivančanin, Mile Mrkšić i Miroslav Radić. Jurela objašnjava da je prilikom ulaska u autobus spazila Šljivančanina i pitala ga šta je bilo sa njenim sinom na šta je odgovorio da ih je vojska odvela na rutinsko saslušanje i „da mu ni vlas sa glave neće faliti“, da bi je treći put opsovao i nije joj dozvolio pristup. Nakon evakuacije iz Vukovara, kaže Jurela, na radiju je čula Šljivančanina, koji je na pitanje šta je bilo sa ranjenicima, rekao „da ih je poslao da beru ljubičice“. Ona dodaje da od 1991. do 1998. nije znala sudbinu svog sina, kada ga je identifikovala po džemperu, koji mu je štrikala.

- Olujni vetar srpske mržnje ga je odneo, zato što je trebalo sve što nije srpsko ubiti i zatrti svaki trag - kaže Jurela.

Antrfile:

Bez želje za osvetom

O svojim iskustvima govorio je i Smail Duraković iz Vlasenice. On je ispričao da su srpski vojnici u crnim uniformama i sa belim orlovima na kapama, pošto su zauzeli naselje, njega više puta ispitivali, a zatim i upali u njegovu kuću, silovali mu suprugu, a njega odveli u logor Sušica. On navodi da ga je u logoru izvesni Car lagao da mu je supruga živa i da je prebačena u Kladanj, a zatim u Nemačku, ali se ispostavilo da su mu suprugu ubili 13. septembra 1992. a da su u njegovoj kući srpski vojnici držali javnu kuću. „Danas živim sam i bolestan. Znam ljude koji su mi ubili suprugu, ali ne želim osvetu. Neka im služi na čast“, zaključio je Duraković.

Autor: ALEKSANDAR ROKNIĆ

Copyright© Ebart Consulting - Medijska Dokumentacija

**KACIN: KRAJNJE JE VREME DA SE SRBIJA BAVI SVOJIM
PROBLEMIMA**

Komentarišući moguće jednostrano proglašenje nezavisnosti Kosova, Jelko Kacin kaže da su Srbi napravili veliku grešku jer nisu izašli na kosovske izbore. Da su na njima učestvovali, kako kaže, danas bi imali svoje poslanike i ne bi se postavljalo pitanje šta će biti na Kosovu. „Tamo je trebalo da sede srpski zastupnici. Hašim Tači je stvorio multietničku, multikulturnu i multikonfesionalnu vladu u kojoj tri ministra nisu Albanci – dva su Srbina i jedan Turčin“, napominje Kacin.

On ističe da Kosovo u ovom momentu nije sposobno da samo uradi sve što je potrebno za približavanje EU i zato mu je potrebna pomoć.

„Kosovo je evropski problem, a ne problem Amerike. Nemamo druge nego da tamo pošaljemo misiju EU. Kosovu je potrebna ne samo finansijska, nego administrativna, socijalna, upravna i bezbednosna pomoć i sve će to biti zadatak misije“, kaže Kacin uz opasku da se srpski političari ponašaju kao da su sada prvi put čuli da misija tamo odlazi, a znaju da je EU, po Ahtisarijevom planu, odavno trebalo da je pošalje.

Na pitanje da li to znači da će EU sprovoditi plan koji su odbacile UN Kacin nije želeo da odgovara jer, kako kaže, za to nema mandat.

Na pitanje da li se slaže sa stavom komesara za spoljnu politiku i bezbednost EU Havijera Solane da priznanje nezavisnosti Kosova neće otvoriti druga krizna žarišta u svetu ili je bliži stavu Rusije i Srbije koje tvrde suprotno, Kacin kaže da Srbija ima toliko izazova „da bi bilo krajnje vreme da se bavi svojim izazovima“. Prema njegovom mišljenju, to što tvrdi Srbija služi samo da se skrene pažnja i da se ljudi u Srbiji ne bave onim što je za njih najvažnije – ide li ka EU ili stoji na tom putu.

On ističe da sada nisu stvoreni preduslovi da se potpiše Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju jer Srbija ne saraduje u dovoljnoj meri sa Haškim tribunalom. „Lopta je u srpskom dvorištu, Srbija mora da ubedi glavnog tužioca da oceni saradnju kao potpunu. Ali možda će Koštunica opet da se predomisli, pa će pokušavati da opet blokira stvar. Karte su otvorene, sporazum je na stolu“, objašnjava Kacin i dodaje da Srbija nije na Kosovu od 1999. godine, a svi pričaju samo o Kosovu, a niko o Srbiji.

Na opasku da se niko tako lako ne odriče svoje teritorije i podsećanja na spor koji Slovenija vodi sa Hrvatskom oko ribolovnog područja i koji pretilo da ozbiljno ugrozi odnose između ove dve države, Kacin je uličnim rečnikom, koji nije za novine, objasnio šta su sve Srbi spremni da urade, parafrazirajući narodnu izreku o tome šta je pop uradio kad se naljutio na selo.

Autor: J. C.

Copyright© Ebart Consulting - Medijska Dokumentacija

DRAMATIČNA SVEDOČENJA ŽRTAVA

Politika, 13.02.2008; Strana: A7

Svedočenjima žrtava juče je u Beogradu završen Regionalni forum o instrumentima za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima počinjenim na prostoru bivše Jugoslavije. O strahotama koje su preživeli govorili su pripadnici različitih naroda, a zajednički imenitelj njihovih kazivanja je da su podjednako surovi bili i pripadnici vojnih i paravojnih formacija svih strana u sukobu.

Svoju potresnu životnu priču, između ostalih, ispričala je i Marija Večerina, Srпкиnja iz Hrvatske, kojoj je sin stradao dok su bežali pred hrvatskim snagama koje su ulazile u Knin. „Bio je tako reći dečak, tek izašao iz srednje škole. Nije učestvovao u vojnim operacijama. Nas osmoro bežali smo pred hrvatskim snagama. Ali, opkolili su kola u kojima smo bili i sin je teško ranjen, a ćerka lakše. Zarobili su nas, a njemu, koji je bez prestanka krvario, nisu pružili pomoć. Odvojili su ga od nas i sve do 2003. godine nisam znala šta se sa njim desilo. Pre četiri godine pozvali su nas iz Zagreba i predali nam telo”, ispričala je.

I Smail Duraković iz Vlasenice u BiH doživeo je tragediju samo zato što je pripadao drugoj naciji. Kako kaže, nije bežao iz rodnog grada po nagovoru žene, jer su sa Srbima komšijama bili u dobrim odnosima. Takva odluka, međutim, pokazala se kao pogrešna, jer je kao musliman preživio torturu u logorima koje su držali Srbi sve dok nije razmenjen. Njegova supruga je silovana, a kasnije i ubijena, dok je njihova kuća koju su izgradili posle višegodišnjeg boravka u Nemačkoj, za vreme rata korišćena kao javna kuća. Danas Duraković živi sam, ima malu penziju i bolestan je.

Bivši crnogorski policajac Slobodan Pejović kaže da je bio izložen progonu jer je branio pripadnike drugog naroda. Kao inspektor SUP-a dobio je naređenje da hapsi ljude samo zato što su muslimani. On tvrdi da je lično video takvo naređenje bivšeg saveznog ministra odbrane Pavla Bulatovića. Pejović je, kako kaže, na svoju ruku pustio sve koje je uhapsio, a nakon rata svedočio je u postupcima za ratne zločine o onome što se dešavalo muslimanima u Crnoj Gori. Tvrdi da je zbog takvog ponašanja imao posledica, ali o tome nije želeo detaljnije da govori.

Autor: J. CEROVINA

Copyright© Ebart Consulting - Medijska Dokumentacija

ULAZAK BALKANA U EU SPREČAVA SUKOB

Politika, 12.02.2008; Strana: A6

Evropska unija nema drugog izbora nego da svim državama zapadnog Balkana između Ljubljane i Soluna ponudi članstvo u EU, međusobno pomirenje, slobodan protok ljudi i robe, da bi umesto ratovanja i zločina razmišljali o razvoju, regionalnoj i ekonomskoj saradnji, blagostanju, investicijama, otvaranju novih radnih mesta, rekao je juče na otvaranju Regionalnog foruma o instrumentima za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima počinjenim na prostoru bivše Jugoslavije Jelko Kacin, specijalni izaslanik Evropskog parlamenta za Srbiju.

On je istakao i da će zemljama zapadnog Balkana put ka EU biti otvoren teka kada se njihove političke elite suoče sa prošlošću. „Svaki zločin ima ime i prezime i svaka država mora biti hrabra i odlučna da se sa tim suoči. Sve dok se to ne dogodi, suverene države u EU imaju pravo da ih ne prihvate. Tako, recimo, i Holandija ima pravo da kaže da je protiv potpisivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju zbog nedovoljne saradnje Srbije sa Hagom”, naglasio je Kacin. Prema rečima predsednika Skupštine Srbije Olivera Dulića „zločinci moraju biti kažnjeni ne zbog evropskih integracija već pre svega zato što to dugujemo žrtvama, ali i svojoj budućnosti koju ne smemo graditi na temeljima poricanja, zanemarivanja i potiskivanja istine. Ovu obavezu imaju svi bez obzira gde su bili i šta su radili dok su se zločini dešavali”, smatra Dulić.

Direktorka Fonda za humanitarno pravo Nataša Kandić rekla je da bez suočavanja sa

zločinima nema ni demokratske budućnosti društava na ovom području. Ona je najavila da će civilni sektor do 2009. godine usvojiti preporuke koje će omogućiti osnivanje regionalnog tela za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima i njihovo javno saopštavanje na nacionalnom i regionalnom nivou. Predsednik Istraživačko-dokumentacionog centra Mirsad Tokač predstavio je Poimenični popis žrtava u BiH koji je završen prošle godine. Ovaj obiman dokument, kako je rekao, rezultat je teškog, komplikovanog i opasnog traganja za činjenicama o žrtvama, o tome kako su stradale, ali i o tome ko su počinioci zločina. Prema Tokačevim rečima, popisane su sve poznate žrtve bez obzira na nacionalnu pripadnost, ali posao nije završen sve dok postoji makar i jedna žrtva koja nije do sada identifikovana. Organizatori Regionalnog foruma su Fond za humanitarno pravo, Istraživačko dokumentacioni centar Sarajevo i Centar za suočavanje s prošlošću Dokumenta iz Zagreba.

Autor: J. CEROVINA

Copyright© Ebart Consulting - Medijska Dokumentacija

13.02.2008

Sve žrtve zločina isto osećaju

Autor: Želimir Bojović

Fond za humanitarno pravo u saradnji sa Istraživačko-dokumentacionim centrom iz Sarajeva i organizacijom Dokumenta iz Zagreba, organizovao je dvodnevni forum o mehanizmima za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima u bivšoj Jugoslaviji. O svojim tragičnim sudbinama govorile su žrtve iz BiH, Hrvatske i sa Kosova.

Sve ratne godine Marija Večerina provela je u selu Obrovac u Hrvatskoj. Polovinom 1995. godine, kada su ratna dejstva stigla i do njenog sela, Marija je sa svoje dve ćerke i sedamnaestogodišnjim sinom pokušala da pobjegne na neko sigurnije mesto.

U napuštenim kolima koja su našli na putu krenuli su preko Golubića ka Krupi, ali su ih hrvatski vojnici presreli i isterali iz kola:

"Krenuli smo onim putem kojim nije trebalo. Čula se pucnjava, staklo se rasprslo i mi stadosmo. Oko kola se okupila hrvatska vojska, pitali su gde smo pošli i naredili nam da izađemo iz kola jer će nas sve pobiti. Uz pretnje smo izašli i morali leći na asfalt, a onda su nas maltretirali i pobacali nam stvari. Sin, kojem su prebiralili po džepovima, a u kojima je imao nešto maraka, je rekao da uzmu sve samo da nas ne ubiju, a oni su ga već ranili u nogu i krv je tekla."

Nakon noći provedene u podrumu jedne kuće, vojnici su ujutru izveli Marijinog sina i sa ostalim zarobljenim muškarcima odveli u nepoznatom pravcu. Marija nije ni slutila da će tog vrelog avgustovskog dana poslednji put videti svog sina:

"Pošla sam za njima jer sam čula da je došla vojna policija, a oni su mi psovali mater i pretili da će me ubiti ako se ne vratim nazad. Toliko je bio nežan da nije mogao ni gledati kada se neko poseče po prstu."

Pored Marije, sve užase rata osetio je i Samil Duraković. Početkom 90-ih, on se sa ženom Bedrijom vratio iz Nemačke i u svom rodnom mestu Vlasenice, u Bosni i Hercegovini, otvorio radionicu za hemijsko čišćenje. Početkom 1992. godine u njihovu kuću dolaze pripadnici srbijanske paravojske formacije 'Beli orlovi'. Smail kaže da se od tih užasnih scena, a posebno slika silovanja svoje žene, nikada nije oporavio:

"Onda su počeli da me navodno ispituju i da me tuku, nekoliko puta sam gubio svest. Zavezali su me i odveli dole u prizemlje kuće nakon čega sam čuo vrisku moje žene. Jedan od njih, koji je bio izrazito svetle kose, gotovo bele, sa svojih dvadesetak godina, je došao po mene da idem gore da vidim. Otišao sam gore i video da su se ređali na njoj, da su je silovali, a ona je vrištala. Kada se sve to završilo ona je pala u delirijum i tražila da je ubiju, a oni nisu hteli jer će im, kako su rekli, trebati još."

Nakon mnogobrojnih logora i zverskih maltretiranja, Smail je tek nakon što je kao zarobljenik razmenjen i dolaskom u Tuzlu saznao nekoliko zastrašujućih istina:

"Žena mi je ubijena 13. septembra 1992. godine. U mojoj kući su držali javnu kuću sa ženama i devojkama. Imam spisak ovde, znam sve ljude koji su je ubili, ali ne želim osvetu."

Upravo ova usmena kazivanja predstavljaju jedan od najšokantnijih načina dokumentovanja i pamćenja svega onoga što se dešavalo tokom ratova na prostorima bivše Jugoslavije.

Iako su ratne politike tokom 90-ih godina pokušale da ih podele i učine daleke jedni drugima, dogodilo se nešto potpuno neočekivano. Tuga i bol učinili su ih istim, čak toliko da danas mogu sedeti jedni pored drugih i govoriti o svemu onome što im se tokom tih ratnih godina dešavalo. Ako se mentalne matrice uopšte mogu menjati i ako se jedno društvo uopšte i može suočiti sa svim zločinima koje su njihovi entiteti činili, onda je usmeno svedočenje žrtava ili usmena istorija jedan od najdelotvornijih načina za to, kaže Sandra Orlović iz Fonda za humanitarno pravo:

"Ovde sede žrtve raznih nacionalnosti i oni se međusobno jako dobro razumeju i saosećaju jedni sa drugima. Dakle, ljudi koji su najviše propatili znaju da su bol i tuga univerzalne emocije i oni

se najbolje razumeju međusobno. Ljudi koji po prvi put slušaju ovakve priče mogu videti koliko su zapravo ti ljudi isti, među njima nema razlike u nacionalnosti – potpuno su isti u onome što osećaju."

Sandra Orlović naglašava da su svedočenja žrtava neophodna svim postratnim društvima:

"Javna svedočenja su jako važno zbog toga što se do sada glas žrtava mogao čuti jedino na suđenjima za ratne zločine. Kao što znamo, sudovi na teritoriji bivše Jugoslavije, kao i Haški tribunal, nemaju kapaciteta da procesuiraju sve zločine. Dakle, na tim malobrojnim suđenjima, u odnosu na počinjene zločine, koja su se vodila i koja se trenutno vode, čuje se glas jako malog broja žrtava. Većina žrtava još uvek nije progovorila i ispričala ono što su preživeli. Oni nemaju, za sada, nijedno mesto na kojem bi mogli da ispričaju ono što im se desilo – insistiramo da žrtve u regionu dobiju mesto gde bi imali pravo i mogućnost da ispričaju ono što im se desilo."

Marija Večerina kaže da i danas, 13 godina kasnije, oseća jednaku bol kao i onda kada je sina videla poslednji put:

"Ta slika i događaj su mi stalno pred očima. Mislim da ne postoji nikakva stena koja bi mogla izdržati ono sve što sam ja izdržala."

A Smail Duraković, svoje kazivanje o užasnim ratnim godinama, kao i većina žrtava, završio je bez gneva, ljutnje i želje za osvetom:

"Želeo bih da nas ovo nauči pameti, da se ovo više nikad nikome ne desi."

<http://www.slobodnaevropa.org/content/Article/977628.html>

12.02.2008

Političke elite i dalje manipulišu žrtvama

Autor: Želimir Bojović

Fond za humanitarno pravo u saradnji sa Istraživačko-dokumentacionim centrom iz Sarajeva i organizacijom

Documenta iz Zagreba, organizovao je dvodnevni forum o mehanizmima za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima u regionu. Razgovarano je o potrebama i očekivanjima žrtava, regionalnom pristupu u utvrđivanju istine o ratnim zločinima i stvaranju klime za utvrđivanje istine i sprečavanju ponavljanja ratnih zločina.

Na ovom regionalnom forumu predstavljen je jedan od najobimnijih i svakako jedan od najsloženijih projekta u oblasti dokumentovanja prošlosti, a to je Poimenični popis žrtava u BiH, koji je predstavio Mirsad Tokača, predsednik sarajevskog Istraživačko-dokumentacionog centra. Pored toga, javnosti je predstavljen i projekat Fonda za humanitarno pravo pod nazivom Kosovska knjiga pamćenja, koji bi trebalo da bude završen do polovine 2009. godine.

Nataša Kandić, direktorka Fonda za humanitarno pravo, kaže za RSE, da postoje izvesni pomaci u pravcu namirivanja pravde, ali da političke elite i dalje manipulišu žrtvama i odbijaju da se suoče sa ratnom prošlošću:

"Krivična suđenja za ratne zločine svuda funkcionišu već nekoliko godina i možemo reći da je to ipak jedan dobar način da se odgovori na ratne zločine koji su počinjeni. Međutim, sudovi imaju ograničene kapacitete, ne mogu da sude hiljadama i hiljadama počinilaca ratnih zločina - tužilaštva mogu da optuže i sudovi da osude jedan ograničen broj počinilaca. Ono što je nama potrebno je jedan potpuniji mehanizam ili instrument koji bi koristio sve što su sudovi utvrdili, sve što je utvrđeno pred Haškim tribunalom, sve što utvrde nacionalni sudovi, i ogromnu hašku arhivu. Takođe, potreban nam je instrument koji bi organizovao taj javni, ali i regionalni prostor, za glas žrtava. Računamo da bi takav jedan model instrumenta mogao da odgovori na najbolji način i da garantuje da se ovde više nikada neće počiniti zločini."

Ipak, jedan deo političara u Srbiji neskriveno insistira na procesima suočavanja sa ratnom prošlošću. Jedan od njih je i **Oliver Dulić**, predsednik Narodne skupštine Republike Srbije, koji ističe da se regionalni izazovi, kao što je prevladavanje ratne prošlosti, mogu rešiti samo regionalnom saradnjom:

"Osuda zločina i zločinaca je naša obaveza, ali i duboka unutrašnja potreba svakog pojedinca. Da bi društvo moglo da funkcioniše i da bismo mi mogli da funkcionišemo u društvu moramo znati da će zločini biti široko osuđeni a zločinci kažnjeni. Zločini moraju biti kažnjeni ne zbog evropskih integracija već pre svega zato što to dugujemo žrtvama tih zločina, a i svojoj budućnosti koju ne smemo graditi na krhkim temeljima poricanja, zanemarivanja i potiskivanja istine. To je dug prema prošlosti i prema budućnosti koji ima svaki funkcioner, svaka javna ličnost, svaki intelektualac i svaki građanin koji živi na ovim prostorima. Ovu obavezu i ovaj dug imaju svi bez obzira gde su bili i šta su radili dok su se zločini dešavali."

Predstavnici nevladinih organizacija u regionu gotovo su jednoglasni u stavu da bez pomoći državnih institucija, posao dokumentovanja činjenica, suočavanja sa prošlošću i namirivanja

pravde neće biti izvodljiv. Na pitanje, koliki su mehanizmi za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima u bivšoj Jugoslaviji, **Mirsad Tokača** za RSE kaže:

Mirsad Tokača

"Na žalost, mehanizmi nisu niti jaki niti su efikasni. Sve ovo što mi u nevladinom sektoru radimo je jedan veliki napor, nemamo odgovarajuću infrastrukturu, nemamo dovoljno ljudi, nemamo sredstava – novac koji dobijemo, dobijemo od stranaca. Dakle, BiH, Srbija ili Hrvatska neće da pomognu na odgovarajući način, oni ovo shvataju potpuno pogrešno - ovo nije ugrožavanje nečijih interesa, ovo je za dobro svih ljudi. U tom smislu ćemo morati još da radimo, prvo na izgradnji kapaciteta civilnog društva a onda na osposobljavanju državnih struktura. Država mora imati kapacitete koji će se baviti ovim problemom, bez toga nećemo uspjeti da savladamo velike prepreke."

Iako su ratovi na prostoru bivše Jugoslavije, bar formalno, završeni pre više od 12 godina, procesi suočavanja sa zločinima koji su se tokom tih ratova dešavali, još uvek se nalaze na početku. **Vesna Teršelić**, direktorka zagrebačkog Centra za suočavanje s prošlošću, kaže za RSE, da taj zastoj postoji na više nivoa:

"Kako na razini dokumentiranja činjenica tako i na razini procesuiranja ratnih zločina ili diskutiranje i reflektiranje o tome što nam se dogodilo i šta nam je sada činiti. Da se čuje glas žrtve, da se svi skupa približimo za više pravde za žrtve i da zauzmemo konstruktivan stav prema prošlosti koja se ne može promeniti. Može se dokumentirati, ne može se ulepšavati, i interpretirati kako bismo sprečili bilo kakve nasilne sukobe u sadašnjosti i budućnosti."

I dok nevladine organizacije u regionu uporno pokušavaju da vlastima u svojim zemljama predstave važnost suočavanja sa ratnim nasleđem, takva ista poruka stiže i iz Evropske unije. Specijalni izvestilac Evropskog parlamenta za Srbiju **Jelko Kacin** kaže da će zemljama u regionu put ka Evropskoj uniji biti otvoren tek onda kada se uspostavi realna procena sadašnjeg stanja i kada se svaka država i njena politička elita suoči sa svojom prošlošću:

"Odgovornost za to što se dešavalo u takozvanim jugoslovenskim ratovima na tlu nekadašnje Jugoslavije ne može biti kolektivna ili stereotipna. Ne možemo dozvoliti da se bilo koji narod bilo koje veroispovesti na tim prostorima naziva genocidan. Ako je zločin onda je taj zločin individualan, ima ime i prezime, i svaka država mora biti toliko hrabra i odlučna da u sebi nađe toliko snage, političke mudrosti i vizionarstva da se konfrontira sa vlastitim problemima."

<http://www.slobodnaevropa.org/content/Article/977493.html>

Fond za humanitarno pravo (FHP), Istraživačko-dokumentacioni centar (IDC) i Documenta 11. i 12. februara 2008. godine organizuju Treći regionalni forum o mehanizmima za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima u bivšoj Jugoslaviji u Beogradu.

Kako se navodi u saopštenju FHP-a, konsultacije u okviru civilnog društva započete su organizovanjem prvog Regionalnog foruma "Utvrđivanje istine u post-konfliktnom periodu" u maju 2006. u Sarajevu. U decembru 2006. su u Beogradu održane konsultacije sa umjetnicima iz regije, dok je u februaru 2007. u Zagrebu održan drugi Regionalni forum. Uslijedile su nacionalne i regionalne konsultacije sa mladima, novinarima i organizacijama za ljudska prava.

Fond za humanitarno pravo (FHP), Istraživačko-dokumentacioni centar (IDC) i Documenta ove godine planiraju nacionalne i regionalne konsultacije sa udruženjima žrtava, ženskim grupama, udruženjima veterana i profesionalnim grupama, kao i regionalni forum u Prištini i Podgorici. Cilj je da se dođe do modela za utvrđivanje i kazivanje istine, što uključuje i inicijativu ove tri organizacije o formiranju Regionalnog tijela za utvrđivanje i kazivanje činjenica o ratnim zločinima u bivšoj Jugoslaviji. FHP navodi da će preporuke civilnog društva biti podnijete nacionalnim vladama država bivše Jugoslavije, UN, Savjetu Evrope i Evropskoj komisiji.

U radu foruma učestvovaće 250 pojedinaca, uključujući predstavnike udruženja žrtava i žrtve, aktiviste NVO za ljudska prava i ženskih grupa, veterane, novinare, umjetnike, istoričare, sudije, tužioce, poslanike i mnoge druge.

http://www.netnovinar.org/netnovinar/dsp_page.cfm?articleid=10122&urlsectionid=3310&specialsection=ART_FULL&pageid=1357&elementid=15333&PSID=24333

Promijenite vrstu slova

| Isprintajte

17.02.2008

Potrebe i očekivanja žrtava

Autor: Vlado Azinović, Merdijana Sadović

U okviru serijala Pred licem pravde donosimo detalje sa regionalnog foruma o načinima za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima, te haškog suđenja Rasimu Deliću, koje je privremeno premješteno u Sarajevo.

U Beogradu je protekle sedmice održan Treći regionalni forum o mehanizmima za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima počinjenim na prostoru nekadašnje Jugoslavije. Organizatori dvodnevnog skupa bili su Fond za humanitarno pravo iz Beograda, Istraživačko-dokumentacioni centar iz Sarajeva i Documenta iz Zagreba, a u njegovom radu, uz ostale, učestvovali su predstavnici udruženja žrtava i žrtve, aktivisti nevladinih organizacija za ljudska prava i ženskih grupa, kao i ratni veterani, novinari, politolozi, istoričari, sudije i tužioci iz regije. Forum je pratio Želimir Bojović:

Učesnici skupa razgovarali su o potrebama i očekivanjima žrtava, regionalnom pristupu utvrđivanju istine o ratnim zločinima i o stvaranju klime za utvrđivanje istine i sprečavanje ponavljanja ratnih zločina. Poseban segment na Forumu o mehanizmima za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima u bivšoj Jugoslaviji bio je posvećen potrebama i očekivanjima žrtava.

O svojim tragičnim sudbinama govorile su žrtve iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske i sa Kosova.

Marija Večerina sve ratne godine provela je u selu Obrovac, u Hrvatskoj. Polovinom 1995., kada su ratna dejstva stigla i do njenog sela, Marija je, sa svoje dve kćerke i 17-godišnjim sinom, pokušala da pobegne na neko sigurnije mesto. U napuštenim kolima koja su našli na putu, krenuli su preko Golubića ka Krupi, ali su ih hrvatski vojnici presreli i isterali iz kola:

«Mi smo krenuli onim putom kojim nije trebalo. Čula se pucnjava i prosulo se staklo. Mi stadosmo. Oni se okupiše, hrvatska vojska oko nas, oko kola. Kažu: gdje ste pošli? Kažu: Izlazite van, sve ćemo vas pobiti. Tu su nas maltretirali, pobacali stvari, mome sinu traže po džepu ima li nešto maraka. Moj sin kaže: nosite sve, samo me nemojte ubiti. A oni su njega već ranili u nogu. Krv je tekla...»

Nakon noći provedene u podrumu jedne kuće, vojnici su ujutro izveli Marijinog sina i sa ostalim zarobljenim muškarcima odveli u nepoznatom pravcu. Marija nije ni slutila da će tog vrelog augustovskog dana poslednji put videti svog sina:

«Ja sam za njima pošla, s njima da idem, da vidim, kad je došla vojna policija. Psovali su mi mater. Kažu: vraćaj se nazad, ubićemo te... A sin.. tako je bio nježan...»

Pored Marije, sve užase rata osetio je i **Smail Duraković**. Početkom '90 on se sa ženom Bedrijom vratio iz Nemačke i u svom rodnom mestu Vlasenica u Bosni i Hercegovini otvorio radionicu za hemijsko čišćenje. Početkom 1992. u njihovu kuću dolaze pripadnici srbijanske

paravojne formacije «Beli orlovi». Smail kaže da se od tih užasnih scena, a posebna slika silovanja svoje žene nikada nije oporavio:

«Tada su počeli da me «ispituju», te ovo, te ono. Počeli su me tući. Nekoliko puta sam izgubio svijest. Onda su me zavezali. Odveli dolje, u prizemlje kuće, nakon čega sam čuo vrisku moje žene. Jedan od njih je bio izrazito svijetle, gotovo bijele kose, mladić svojih 20-ak godina. Došao je, otključao sobu, kaže: hajde gore, da vidiš. Ja sam pošao. Vidio sam da su se redali na njoj. Silovali. Ona je vrištala. Kad se to sve završilo, ona je pala u delirijum, vikala je: ubijte me, ubijte me. Onaj je rekao: ne, trebaćeš ti nama još.»

Nakon mnogobrojnih logora i zverskih maltretiranja, Smail je, tek nakon što je kao zarobljenik razmjenjen, i dolaskom u Tuzlu, saznao nekoliko zastrašujućih istina:

«Žena mi je ubijena. U mojoj kući su držali javnu kuću. Tu su držali žene i djevojke. Imam i spiskove ovdje. Ali ne želim o tome ovdje. Znam i ljude koji su je ubili. Sve.»

Pored svedočenja žrtava, na ovom regionalnom forumu predstavljen je jedan od najobimnijih i svakako jedan od najsloženijih projekata u oblasti dokumentovanja prošlosti, a to je poimenični popis žrtava u Bosni i Hercegovini, koji je predstavio Mirsad Tokača, predsjednik sarajevskog Istraživačko-dokumentacionog centra. Pored toga, javnosti je predstavljen projekat Fonda za humanitarno pravo, pod nazivom «Kosovska knjiga pamćenja», koji bi trebalo da bude završen do polovine 2009.

Nataša Kandić

Nataša Kandić i direktorka Fonda za humanitarno pravo kaže za RSE da postoje izvesni pomaci u pravcu namirivanja pravde, ali da političke elite i dalje manipulišu žrtvama i odbijaju da se suoče sa ratnom prošlošću:

«Priče o suđenju za ratne zločine svuda funkcionišu nekoliko godina i možemo da kažemo da je to ipak jedan dobar način da se odgovori na ratne zločine koji su počinjeni. Međutim, sudovi imaju ograničene kapacitete. Ono što je nama potrebno, to je jedan potpuniji mehanizam, instrument koji će da koristi sve što su sudovi utvrdili, sve što je utvrđeno pred Haškim tribunalom, sve što utvrde nacionalni sudovi, onda neki instrument koji će da koristi tu ogromnu hašku arhivu. Potreban nam je instrument koji će da organizuje jedan javni ali regionalni prostor za glas žrtava. Računamo da bi takav jedan model instrumenta mogao da odgovori na najbolji način i da garantuje da se nikada više zločini ovde neće počinuti.»

Ipak, jedan deo političara u Srbiji neskriveno insistira na procesima suočavanja sa ratnom prošlošću. Jedan od njih je i **Oliver Durić**, predsjednik Narodne skupštine Republike Srbije, koji ističe da se regionalni izazovi, kao što je prevladavanje ratne prošlosti, mogu rešiti samo regionalnom saradnjom:

«Zločini moraju biti kažnjeni, ne zbog evropskih integracija, već pre svega zato što to dugujemo žrtvama tih zločina. Dugujemo i svojoj budućnosti koju ne smemo graditi na krhkim temeljima

poricanja, zanemarivanja i potiskivanja istine. To je dug prema prošlosti i prema budućnosti koji ima svaki funkcioner, svaka javna ličnost, svaki intelektualac i svaki građanin koji živi na ovim prostorima. Ovu obavezu i ovaj dug imaju svi, bez obzira gde su bili i šta su radili dok su se zločini dešavali.»

Predstavnici nevladinih organizacija u regionu gotovo su jednoglasni u stavu da bez pomoći državnih institucija posao dokumentovanja činjenica, suočavanja sa prošlošću i namirivanje pravde, neće biti izvodljiv.

Na pitanje kako bi opisao trenutne mehanizme za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima u bivšoj Jugoslaviji, **Mirsad Tokača** za RSE kaže:

«Nažalost, mehanizmi nisu niti jaki, niti su efikasni. Vidite, sve ovo što mi radimo u nevladinom sektoru je jedan veliki napor. Mi nemamo odgovarajuću infrastrukturu, nemamo dovoljno ljudi, nemamo sredstva. Novac koji smo dobili, dobili smo od stranaca. BiH, pa evo i Srbija i Hrvatska, neće na odgovarajući način da to pomognu. Oni ovo shvataju potpuno pogrešno. Ovo nije ugrožavanje bilo čijih interesa. Ovo je za dobro svih ljudi.»

A kolumnista zagrebačkog Jutarnjeg lista, **Ivan Zvonimir Čičak** za RSE kaže da trenutno intelektualne političke elite u regionu iz jednog vrlo jasnog razloga nisu sposobne da procese suočavanja sa prošlošću podstaknu i dovedu do kraja:

«..zato što su na direktan način sudjelovale u tom ratu i poticale ga. Njima je teško priznati vlastitu krivnju.»

Iako su ratovi na prostoru bivše Jugoslavije bar formalno završeni pre više od 12 godina, procesi suočavanja sa zločinima koji su se tokom tih ratova dešavali, još uvek se nalaze na početku.

Vesna Teršelić, direktorka zagrebačkog centra za suočavanje sa prošlošću Documenta, kaže za RSE da taj zastoj postoji na više nivoa:

«Na razini dokumentiranja činjenica, na razini procesuiranja ratnih zločina ili diskutiranja, reflektiranja o tome što nam se dogodilo i šta nam je sad činiti da se čuje glas žrtve, da se svi skupa približimo, prema više pravde za žrtve, kako bi zapravo spriječili bilo kakve nasilne sukobe u sadašnjosti i budućnosti.»

I dok nevladine organizacije u regionu uporno pokušavaju da vlastima u svojim zemljama predstave važnost suočavanja sa ratnim nasleđem, takva ista poruka stiže iz Evropske unije.

Specijalni izvestilac Evropskog parlamenta za Srbiju, **Jelko Kacin**, kaže da će zemljama u regionu put k Evropskoj uniji biti otvoren tek onda kada se uspostavi realna procena sadašnjeg stanja i kada se svaka država i njena politička elita suoči sa svojom prošlošću:

«Naime, odgovornost za to što se dešavalo u tzv. jugoslovenskim ratovima na tlu nekadašnje Jugoslavije, ne može biti kolektivna. Ne može biti stereotipna. Ako je zločin, onda je taj zločin individualan. Ima ime i prezime. Svaka država mora biti toliko hrabra i odlučna da ona u sebi

nađe toliko snage, političke mudrosti i vizionarstva, da se konfrontira sa svojim vlastitim problemima.»

Svjedočenje o formiranju odreda «El Mudžahedin»

Proteklog vikenda u Sarajevu je održano dvodnevno saslušanje svjedoka u sklopu, inače haškog, suđenja generalu Armije BiH Rasimu Deliću, optuženom po komandnoj odgovornosti za zločine koje su borci iz islamskih zemalja počinili protiv hrvatskih i srpskih civila. O formiranju odreda «El Mudžahedin», govorio je član te formacije Aiman Awad, posljednji svjedok optužbe. Suđenje je pratila Žana Kovačević:

U nastavku suđenja bivšem komandantu Glavnog štaba Armije BiH Rasimu Deliću, koje je održano u Sudu BiH u Sarajevu, svjedok Aiman Awad, svjedočio je o dolasku u BiH i nastanku odreda „El Mudžahedin“. Delić se tereti na osnovu komandne odgovornosti za ubistvo, okrutno postupanje, silovanje zarobljenih hrvatskih i srpskih vojnika i civila, koja su počinili pripadnici jedinice «El Mudžahedin» i drugi vojnici Armije BiH na području Srednje Bosne 93. i 95. godine.

Awad, kojem je oduzeto bh državljanstvo, bivši pripadnik ovog odreda, pojasnio je da je krajem 1992. godine iz Hrvatske došao u Bosnu i Hercegovinu, gdje se početkom ratne '93 priključio grupi mudžahedina smještenih u kasarni «7. muslimanske brigade» u Zenici:

«Ja sam došao s namjerom da se borim u Bosni i Hercegovini na strani muslimana Bošnjaka. Nakon što sam kratko vrijeme radio u Rijeci na prihvatu i pomaganju izbjeglicama iz Bosne i Hercegovine, kad sam čuo njihove priče, ja sam zaključio da posao u humanitarnoj organizaciji može neko drugi obavljati, a ja da, kao fizički sposoban mladić, musliman, više mogu doprinijeti pomažući ovom narodu.»

Sudnica u Sudu BiH

Awad je naveo da je tokom ljeta 1993. prvi put posjetio vojni kamp u mjestu Mehurići kraj Travnik, a potom je bio i na lokaciji Guča Gora gdje su se vodile borbe između arapskih boraca mudžahedina i pripadnika HVO. Ubrzo nakon toga, tvrdi Awad, oko 100-tinjak mudžahedina zatražilo je od Glavnog štaba III Korpusa Armije BiH dozvolu za formiranje jedinice «El Mudžahedin», kako bi postali i legalni borci Armije:

«Mi smo predali zahtjev da se formira jedinica koja će se zvati «El Mudžahedin» na bosanskom jeziku. Znam da je na osnovu tog zahtjeva formirana ta jedinica. Ja sam ga lično odnio u komandu III Korpusa. 13 augusta 93. stiglo je naređenje o formiranju vojne jedinice - odred «El Mudžahedin». To je došlo iz Generalštaba Armije BiH. Znači, nakon prijema naredbe o formiranju odreda «El Mudžahedin», organizovana je u kampu Mehurići nekakva svečanost povodom proglašenja. Prisutni su bili ljudi iz komande Armije BiH odnosno komande III Korpusa, komande operativne grupe Bosanska Krajina i neki ljudi iz civilnog života u tom kraju.»

Na video snimcima te ceremonije, koji su prikazani u sudnici, svjedok je prepoznao visoke oficire Armije BiH Mehmeda Alagića, Sakiba Mahmuljina, hadžiju Midhata Purića, te mudžahedine Abu Harisa, Abu Malika i Vahidina, koji su ujedno i komandovali jedinicom „El Mudžahedin“.

Sa snimka ceremonije:

«Od strane države Bosne i Hercegovine i vrhovne komande Armije BiH je priznata jedinica «El Džihad» kao jedinica Armije i samostalna pod komandom njenom»

"Tekbir!"

"Allahu ekber!"

Na pitanje tužioca Daryla Mundisa ko je određivao borbene prioritete, Awad je odgovorio da njegova jedinica to nije mogla samostalno odlučivati:

«Kad je trebalo da se odradi bilo koja akcija ili izvrši bilo kakav napad, mi bi bili pozvani od komande operativne grupe. Svi su ti dogovori bili na nivou komande Korpusa, znači, bili bi pozvani u komandu Korpusa na razgovor. Tada bi se reklo da jedinica treba da izvrši napad na neki pravac i da bi mi trebali učestvovati. Mi bi bili s nekom jedinicom, jer nas je u početku bilo malo, koja će voditi brigu i koja će nam dati ljude koji poznaju teren, da nam pokažu teren. Naši bi izviđači izviđali i onda bi se, nakon izviđanja, izvršio napad u pravcu koji nam oni odrede.»

Awad je dalje naveo da je, od nastanka odreda do njegovog raspuštanja u decembru 1995., bio prevodilac, sa zadatkom da koordinira odnose sa predstavnicima Armije BiH. U optužnici protiv Rasima Delića spominje se selo Krčevine gdje su u ljeto '95 zarobljeni pripadnici vojske RS pa odvedeni u logor Kamenica, zlostavljani, a dvojica potom ubijena, nakon čega su im odsječene glave:

«Ja sam vidio dva zarobljena čovjeka koje vodi jedan Arap. U tom momentu rekao sam tom Arapu da zarobljenike vodi do najbližeg mjesta okupljanja gdje smo mi bili smješteni kao jedinica. To je selo Livada, ja mislim. Tražio sam od njega da ih odvede u to mjesto. Poslije zarobljenike nisam vidio.»

Svjedok tužilstva je svjedočio i o vojnoj akciji izvedenoj u septembru iste godine. Haško tužilstvo u optužnici navodi da je sredinom septembra na području Vozuće zarobljeno približno 60 ljudi, vojnika RS, te nekoliko civila među kojima i tri žene. Grupa je zarobljena i držana u improvizovanom pritvoru na području Zavidovića, gdje su zlostavljani, a većina ubijena. Sve tri akcije koje se spominju u optužnici protiv Delića, prema Awadovim riječima, imale su arapske nazive.

Aiman Awad je takođe ispričao da je, nakon tih akcija, područje Vozuće obilazio tadašnji predsjednik BiH Alija Izetbegović, koji je krajem godine, u Zenici, vođama odreda «El Mudžahedin» rekao da se jedinica zbog potpisivanja Daytonskog sporazuma mora rasformirati:

«Bili su prisutni general Rasim Delić, general Sakib Mahmuljin, bio je prisutan komandant odreda Abu Al Mahani, Šeih Envar Rahmatuvali i ja, kao prevodilac. Razgovaralo se sa rahmetli predsjednikom, kad nam je saopštio da će se potpisati Daytonski sporazum, znači da će se zaustaviti borbe u BiH, i da se odred mora rasformirati i da svi stranci moraju napustiti Bosnu i Hercegovinu.»

U čast odlaska mudžahedina organizovana je oproštajna večera u Zenici, na kojoj je, pored ostalih, bio prisutan i Rasim Delić koji im se zahvalio za sve učinjeno u BiH. Ovo je prema Awadovom sjećanju bila najtužnija večera:

«Ovo je bila najgorča večera koju sam ikad u životu večerao. Atmosfera je bila toliko tužna, prisutni ljudi, a pogotovo mudžahedini, svi su plakali. Jer, zamislite, čovjek koji je došao toliko radostan da pomogne, da nešto učini, i nadao se da će poginuti na Allahovom putu, da bude šehid, i odjednom dođe neko pa mu to zaustavi. Ne ispuni mu se želja i mora sve da napusti. Zaista je toliko tužna bila atmosfera da nikome nije bilo do govora ili večere. Ni do čega.»

Trodnevno svjedočenje u Sarajevu završeno je unakrsnim ispitivanjem u kojem je Aiman Awad potvrdio da je, i pored naredbe Armije BiH i ličnog insistiranja predsjednika Alije Izetbegovića, jedinica «El Mudžahedin» konačno rasformirana odlukom „Šure“, tijela kojeg su činili čelni ljudi jedinice

<http://www.danas.org/content/Article/992063.html>

Istraživačko-dokumentacioni centar BiH sačinio je spisak sa 97.207 imena i prezimena ljudi u BiH koji su ubijeni ili nestali tokom ratnih dešavanja - rekao je predsjednik ovog centra Mirsad Tokača.

Tokača je u pauzi Trećeg regionalnog foruma o mehanizmima za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima u bivšoj Jugoslaviji, koji se održava u Beogradu, izjavio za Srnu da je od ovog broja 66 odsto Bošnjaka, 25 odsto građana srpske nacionalnosti, te oko osam odsto građana hrvatske nacionalnosti.

On je rekao da je ovaj centar prikupio imena i prezimena oko 39.000 civila, od čega su 83,3 odsto Bošnjaci, oko 10 odsto Srbi, nešto više od pet odsto građani hrvatske nacionalnosti i oko jedan odsto ostali.

Prema njegovim riječima, cilj ovog istraživanja je uspostavljanje istine o svim građanima BiH koji su ubijeni ili nestali.

"Kada smo objavili ove podatke mi smo krenuli u kampanju da razgovaramo sa ljudima u lokalnim sredinama", rekao je Tokača, navodeći da je bio u Goraždu, Srebrenici, Velikoj Kladaši, Krupi, Ključu i da će u cijeloj BiH obilaziti lokalna mjesta i razgovarati sa ljudima kako bi prikupili što više podataka.

U Beogradu je u ponedjeljak počeo dvodnevni regionalni forum o mehanizmima za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima u bivšoj Jugoslaviji, u organizaciji Regionalnog fonda za humanitarno pravo, Istraživačko-dokumentacionog centra BiH i Centra za suočavanje sa prošlošću "Dokumenta" iz Hrvatske

http://www.banjalukalive.com/index.php?option=com_content&task=view&id=7770&Itemid=125

Intervista me Jelko Kacin, evrop deputet dhe raportuesi special i PE-së për Serbinë

Shtuar më: 12/02/2008 - 14:16

• Evropdeputeti sloven dhe raportuesi special i Parlamentit Evropian për Serbinë, Jelko Kacin në intervistën ekskluzive për agjencinë e lajmeve INA flet për njohjen e Kosovës nga BE, qasjen e gabuar serbe ndaj Kosovës, proceset evropintegruese në Maqedoni...

INA:Statusi final i Kosovës dhe shpallja e pavarësisë së saj sipas Planit të Ahtisarit është çështja kryesore e agjendës së politikës ndërkombëtare dhe të BE-së. Andaj, kur pritet që Bashkimi Evropian do ta njohë Kosovën ?

Kacin: Pyetja më e rëndësishme është se kur Serbia do të njoh Kosovën dhe se kur do të heq dorë nga sanksionet e mundshme të paralajmëruara. Në vitin 1991, Serbia na bënte me dije neve, pra Slovenisë se do të pësojmë keq për shpalljen e pavarësisë, se do të hajmë rrënjë dhe se më pas do të arrijmë në shkallën e përkuljes për tu kthyer prapë. Tani situata momentale nuk është ashtu. Tani Sllovenija kryeson me një konglomerat të gjërë të mëse gjysëm miliardë njerëz. Është vendi i parë nga zgjerimi i vitit 2004 që ka aplikuar monedhën e euro-s dhe më duket se me ndershmëri po ecim përpara.

INA:Si do ta vlerësoni shpalljen e paralajmëruar të pavarësisë së njëanshme, dhe sa kjo do të ndikojë në gjendjen momentale në Serbi ?

Kacin:Serbia patjetër të dëshmojë se këto janë dy procese të ndara. Sado që kjo shihet si diçka që ka ndërlidhje, Marrëveshja e Stabilizim-Asocimit duhet të jetë shtytësi kryesor për Serbinë. Përse Serbia të mos ketë komisioner në Komisionin Evropian dhe marrë pjesë në vendimarrje për ardhmërinë e kontinentit të vjetër. Megjithate, disa lëvizje kontribuan në zhvillimin e ngjarjeve të padëshiruara dhe këtu parashtrijmë pyetjet se pse nuk ka serb në Parlamentin e Kosovës ? A thua vallë këta serb nuk janë të rëndësishëm për Serbinë? Pse ka vetëm dy ministra në Qeverinë e Kosovës? Po, a thua Serbia dëshiron që ti dënojë serbët në Kosovë?

INA:Si raportues special i Parlamentit Evropian për Serbinë, si e vlerësoni krizën e brendshme momentale në Qeverinë serbe, e cila siç potencohet është e lidhur rreth mosmarrëveshjeve me Kosovën ?

Kacin:Siç e dini, unë jam përfaqësues special për Serbinë në Parlamentin Evropian dhe në raportin tim për përparimet në Serbi unë me të vërtetë nuk di se çka do të shkruaj. Nuk është e mjaftueshme të shkruaj se ka pasur zgjedhje presidenciale, edhe pse duhet të potencohet se ato kanë qenë të lira dhe demokratike. Dilema ime e vërtetë është se momentalisht Serbia a mund të bëjë një kërcim serioz, a mund të përshpejtojë dinamikën dhe të arrijë në një situatë që të nënshkruaj Marrëveshjen e Stabilizim-Asocimit (MSA) me BE. Ne duam që kjo dinamikë të ketë një karakter rajonal dhe vendet e rajonit të kuptojnë rëndësinë e punës në planin e evropintegritimeve. Kjo ka të bëjë edhe me Bosnjën, e cila gjithashtu duhet ashtu të vazhdojë në nivelin e njejtë. Nënshkrimi i MSA-së do të varet edhe nga Prokuroria e Hagës, e cila duhet të jap mendimin e saj për shkallën e bashkëpunimit të Serbisë me Tribunalin e Hagës, dhe siç dihet edhe Holanda insiston sidomos për këtë. Përfundimisht, është e qartë se edhe në Maqedoni kanë filluar të zgjidhen disa anomali të brendshme, ashtu që shpresoj se Maqedonia fillon që ecë përpara me hapa të mëdha dhe të shpejta në drejtimin e dëshiruar dhe momentalisht ajo ka gjasa që të tregohet si model në rajon.

INA:A ka gjasa për eskalim të situatës në Jug të Serbisë, në Preshevë, Medvegjë dhe Bujanoc, nëse do të komplikohet çështja e Mitrovicës? A ka strategji BE për këtë çështje ?

Kacin:Dua të besoj se serbët janë njerëz të arsyeshëm dhe se nuk do të ketë probleme në këtë drejtim. Personalisht nuk besoj se do të ketë valë refugjatës nga ky rajon në drejtim të Maqedonisë.

INA:A do të jetë e mundur që Maqedonisë ti caktohet data e fillimit të bisedimeve me BE- në deri në fund të mandatit të kryesimit të BE-së nga Sllovenia, që do të thotë deri në fund të qershorit?

Kacin:Është e mundshme kjo. Duhet të presim rezultatin e referendimit në Irlandë, por është e mundshme kjo përderisa Masqedonia do të arrijë të kryejë detyrimet për të cilat është marrë vesh. Kjo nënkupton se caktimi i datës mund të pritët edhe para shpalljes së raportit vjetor në fillim të muajit nëntor. Por, gjithçka varet nga ju, edhe pse po punojmë shumë në këtë drejtim.

INA:A mendoni se formimi i Këshillit të Evrointegrimeve si një institucion unifikues në Maqedoni dhe sistemi i votimit brenda këtij institucioni mund që në thelb të kontribuojë për të tejkaluar problemet, për të cilat Maqedonia është e vonuar në proceset evropatlantike ?

Kacin:Formimi i një subjekti të tillë është një porosi e rëndësishme politike rreth definimit të prioriteteve në kuadër të procesit. Porosinë e tillë e kuptojmë edhe si një sinjal për të tejkaluar ndarjet e deritanishme në planin e brendshëm, si në kampin politik etnik maqedonas ashtu edhe ate shqiptarë, por edhe ndarjet mes maqedonasve dhe shqiptarëve si dhe ndarjet në pozitë dhe opozitë. Formimi i këtij trupi paraqet edhe një qasje të qartë për marrjen e përgjegjësisë të të gjitha subjekteve politike. Kjo nënkupton faktin se të gjithë anëtarët e "bordit të anijes së quajtur Maqedoni lundrojnë në drejtim të njejtë dhe se nuk ka të atillë të interesuar për të lëndruar në drejtim të kundërt. Gjatë kohës së mandatit të zonjës Radmilla Sheqerinska proceset zhvilloheshin me një dinamikë të mirë dhe shpresojë se lëshimet që janë bërë gjatë mandatit të kësaj Qeverie do të tejkalohen, pasi që ajo merrej me shumë me çështjet e brendshme dhe me vetëveten, prej se një pjesë e konsidrueshme e kuadrit të arsimuar u largua, ndërsa kuadrot e reja nuk kishin mundësi të jetë partner të përshtatshëm, edhe po të donin ata. Presim që Maqedonia t`i përshpejtojë proceset dhe me formimin e një trupi të tillë po promovohet si një partner i pjekur i BE-së. Përfundimisht mendoj se të gjitha përpjekjet e tilla, nëse vazhdojnë të forcohen, do të sjellin rezultatin konkret për caktimin e datës për fillimin e bisedimeve.

INA: A mund që vetoja eventuale greke për anëtarësimin e Maqedonisë në NATO të komplikojë proceset evropatlantike në vend ?

Kacin:Çështja e emrit është e dhimbshme për Greqinë dhe kjo duhet të kuptohet. Episodet me vënien e emrit të aeroportit i ka dhënë Greqisë argumente plotësuese.Megjithatë, nga takimi i fundit konstruktiv me ndërmjetësuesin e OKB-së deritani ka pasur një atmosferë frytëdhënëse, edhe pse nuk janë arritur rezultate konkrete. Maqedonia ka pasur propozime, të cilat edhe pse ishin të papranueshme, megjithatë ato ishin nisma konstruktive, dhe kjo është ajo që ne duam të shofim. Shpresoj se punët do të zhvillohen në drejtim pozitiv, për shkak se kemi interesa strategjike në zhvillimin e marrëdhënieve ndërfqinjësore dhe për anëtarësimin e Maqedonisë dhe rajonit në BE. Mendoj se problemet e kësaj natyre do të tejkalohen.

INA:Së fundi janë shtuar zërat për zgjedhje të parakohshme. Vitin e kaluar Maqedonia ka marrë paralajmërime serioze se nuk është momenti i përshtatshëm për zgjedhje të parakohshme. Si qëndron puna tani ?

Kacin:Për ne është e rëndësishme që institucionet sa më shumë të jenë stabile. Unë nuk dua të komentojë diçka që vendoset nga dikush që vendos se një stabilitet i tillë partiak apo qeveritar mund të arrihet në këtë mënyrë, pra me zgjedhje të parakohshme. Ajo që insistojmë është se situata më e mirë do të jetë ajo e cila sa më shpejtë do të arrijë në qëllimin e caktimit të datës për bisedime. Dhe kështu partitë le të zgjedhin...Desha të shtoj se Këshilli për Evrointegrime është një mundësi e mirë që të gjitha partitë mund të nxjerrin fitime në adresë të tyre në formën e beneficioneve për Maqedoninë.

INA:Tribunali i Hagës ka vendosur kthimin e 4 lëndëve në Maqedoni. Ndërsa ekziston një dozë e theksuar e dyshimeve rreth kapaciteteve të institucioneve lokale për t`u ballafaquar me këto lëndë, që mund të sjellin rreziqe eventuale ?

Kacin:Unë besoj se Maqedonia me përparimet e bëra deri tani do të arrijë ta kalojë këtë sfidë. Është e qartë se ndonjë parti politike mund të jetë e rezervuar në raport me këto lëndë, duke vlerësuar se këto procese do të mund t`i shkaktojnë ndonjë dëm kolateral. Por, mendoj se kjo situatë do të tejkalohet.

<http://www.ina-online.net/index.php?id=4304>

Tuesday, February 12, 2008

[NVO: Osnovati regionalnu komisiju za istinu i pomirenje](#)

Pomirenja posle ratova na prostoru bivše Jugoslavije neće biti sve dok se procesu suočavanja s prošlošću ne pristupi zajednički, regionalno, zaključeno je na konferenciji "Regionalni forum za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima u bivšoj Jugoslaviji".

Zbog toga će nevladine organizacije iz regiona pokrenuti inicijativu za formiranje regionalnog međudržavnog tela čiji bi zadatak bio da konačno utvrdi činjenice o dešavanjima tokom ratova, jer bez toga nikada neće biti pomirenja u regionu, najavila je direktorica Fonda za humanitarno pravo Nataša Kandić:

"Računamo, ako uspemo da skupimo milion potpisa u državama-naslednicama bivše Jugoslavije, da onda imamo velike šanse da se na ovim prostorima nikada ne ponovi ono što se događalo posle Prvog svetskog rata, ono što se događalo posle Drugog svetskog rata."

Na konferenciji je prezentovan i poimenični spisak žrtava rata u Bosni i Hercegovini, na kojem se nalazi blizu 100.000 osoba, a koji je izradio Istraživačko-dokumentacioni centar iz Sarajeva. Direktor tog centra Mirsad Tokača rekao je da se ovog posla poduhvatio kako bi onemogućio da se i dalje manipuliše brojem žrtava u Bosni:

"Mi smo bili fokusirani na građane Bosne i Hercegovine - na građane Bosne i Hercegovine - bez obzira na njihovo etničko poreklo, versko poreklo, na socijalni

status, bez obzira na to da li su bili civili ili su bili vojnici. Nema više podele na moje i njihove žrtve!”

Fond za humanitarno pravo najavio je da će do leta 2009. biti pripremljen i poimenični spisak žrtava sukoba na Kosovu.

Na konferenciji su se mogla čuti i iskustva iz rada komisija za istinu i pomirenje u Južnoafričkoj Republici i u Peruu, u kojima su poseban utisak ostavila javna svedočenja preživelih žrtava terora, koja su prenosili svi vodeći nacionalni mediji. Za razliku od Balkana, gde se, kako je primećeno na konferenciji, daleko više prostora daje optuženima za ratne zločine nego njihovim žrtvama.

(Radio Deutsche Welle, 12. februar 2008)

<http://dinkogruhonjic.blogspot.com/2008/02/nvo-osnovati-regionalnu-komisiju-za.html>

Globus

Kacin: Srbiji trebalo osam godina da prizna Sloveniju

Foto: Arhiv

Kacin: Kad će Srbija priznati Kosovo?

Važno je da Srbija pokaže da su Kosovo i njezino približavanje EU "dva odvojena problema", izjavio je u Beogradu Jelko Kacin, izvjestitelj Evropskog parlamenta za Srbiju...

11.02.2008. 17:30

Evropski cilj je da se cijeli prostor zapadnog Balkana što brže osposobi za približavanje i uključenje u EU, a da bi se to omogućilo i Kosovu nužno je riješiti pitanje njegova statusa, kazao je Kacin novinarima.

"Srbija za svoj teritorij treba osigurati što brže približavanje i ulazak u EU", kazao je Kacin. Dodao je da je Srbija dosad već mogla bitno napredovati u približavanju ka EU, ali da je propustila pravi trenutak, te je važno da Srbija pokaže da su Kosovo i približavanje EU dva odvojena problema.

"Neovisnost, kad do toga dođe, proglasit će Skupština Kosova, a ovo je trenutak da se srbijanski političari zapitaju zašto su pozivali na bojkot parlamentarnih izbora, pa Srbi sad nemaju predstavnike u kosovskom parlamentu", kazao je Kacin.

Na pitanje hoće li EU i Slovenija priznati neovisno Kosovo, odgovorio je da pitanje treba glasiti "kad će Srbija priznati Kosovo", te uspostaviti dobrosusjedske odnose s Kosovom i time pomoći velikom broju Srba koji i dalje tamo žive.

Kacin je podsjetio da je i Srbiji trebalo osam godina da prizna Sloveniju. Odbila je to učiniti 1991. godine, kad je Slovenija proglasila samostalnost, sumnjajući da Slovenija može funkcionirati kao neovisna država, rekao je Kacin.

"Srbija treba iskoristiti priliku da se 'zaleti', da krene naprijed u integracije i time učini nešto i za sebe i za susjede", zaključio je Kacin, dodajući da bi time Srbija potaknula regiju da ubrzano krene putem europskih integracija.

Kacin u Beogradu sudjeluje na Trećem regionalnom forumu o mehanizmima za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima u bivšoj Jugoslaviji, koji su organizirali Fond za humanitarno pravo (FHP), Istraživačko-dokumentacijski centar (IDC) i Dokumenta.

Autor: FENA